Erityisasiantuntija Emmi Vettenranta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE 119/2025 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2026 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan muun muassa työttömyysturvamenoja ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan. Työttömyysvakuutusmaksut vahvistetaan lailla vuosittain kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallituksen esitys on valmisteltu Työllisyysrahaston esityksen pohjalta.

Vuoden 2026 työttömyysvakuutusmaksut

Maksuja esitetään korotettavaksi. Ehdotus perustuu ennusteeseen talouden ja työllisyyden kehityksestä.

Ehdotuksen mukaan vuonna 2026 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,89 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,31 prosenttia palkasta palkkasumman 2 509 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,23 prosenttia palkasta.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,39 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,31 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,31 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 509 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,72 prosenttia palkasta.

Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,31 prosenttia palkasta palkkasumman 2 509 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,79 prosenttia palkasta.

Esitetyt maksuprosentit perustuvat arviolle 10,5 prosentin keskimääräisestä työttömyysasteesta vuodelle 2026.

Työllisyysrahasto arvioi vuonna 2026 työnantajien työttömyysvakuutusmaksuista kertyvän 924 miljoonaa euroa ja palkansaajan maksuja noin 963 miljoonaa euroa.

Omavastuu- ja muutosturvamaksun palkkasummarajat

Esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2025 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 40 152 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 509 500 euroa. Myös irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2025 palkkakerrointa.

Täysi muutosturvamaksu vuodelle 2026 säilyisi ennallaan.

Esityksen vaikutukset

Työllisyysrahaston valtiovarainministeriön talousennusteilla tekemän arvion mukaan Työllisyysrahaston alijäämän arvioidaan olevan 40 miljoonaa euroa vuonna 2026. Tänä vuonna tuloksen arvioidaan olevan noin 749 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Työttömyysvakuutusmaksu on sekä työnantajan että palkansaajan verotuksessa vähennettävä meno. Esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja yhteensä noin 129 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 97 miljoonaa euroa, kuntien osuus on 25 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus on 3 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus on 4 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän yhteisöverotuloja yhteensä 53 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 41 miljoonaa euroa ja kuntien osuus on 12 miljoonaa euroa.

Palkansaajamaksun tuotosta tilitetään Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen osa, joka vastaa kassaan kuulumattomien osuutta palkansaajamaksun tuotosta. Ehdotetulla maksulla peruspäivärahojen rahoitukseen tilitetään vuonna 2026 arviolta 145 miljoonaa euroa. Tilitys kasvaa vuoden 2025 arvioidusta 94 miljoonasta eurosta, koska palkansaajien vakuutusmaksujen korottaminen johtaa tilityksen perusteena olevan palkansaajan vakuutusmaksutuoton suurenemiseen. Tilityksen kasvu pienentää valtion rahoitusosuutta peruspäivärahan kustannuksista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.